SPARTACIST

Ανακοίνωση
20 Απριλίου 2026

Η Πλάνη της Ενδοϊμπεριαλιστικής Ανάλυσης

Το ακόλουθο κείμενο εκδόθηκε στις 28 Φεβρουαρίου και αποτελεί την πρόταση της ΔΚΕ προς τη Συνάντηση των Διεθνιστικών Δυνάμεων που έχει προγραμματιστεί για τον Μάιο.

Από τότε που ο Τραμπ επέστρεψε στην εξουσία, έχει επιβάλει δασμούς στο μεγαλύτερο μέρος του κόσμου, έχει βομβαρδίσει το Ιράν, έχει βομβαρδίσει τη Νιγηρία, έχει στηρίξει τη γενοκτονία στη Γάζα, έχει απαγάγει τον πρόεδρο της Βενεζουέλας, έχει απειλήσει το Μεξικό, τη Γροιλανδία και την Κολομβία (για να αναφέρουμε μόνο κάποια) και κυριολεκτικά λιμοκτονεί την Κούβα. Την ώρα που γράφουμε αυτό το κείμενο, οι ΗΠΑ και το Ισραήλ βομβαρδίζουν το Ιράν, απειλώντας με ένα μεγάλο πόλεμο. Και υπάρχει και η Κίνα, επικεντρωμένη στην πώληση φθηνών ηλεκτρικών αυτοκινήτων και ηλιακών πάνελ.

Έτσι μοιάζει μια περίοδος αυξανόμενων ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών; Η μία πλευρά βρίσκεται στην επίθεση ενώ η άλλη δεν κάνει σχεδόν τίποτα ως αντίδραση; Αν η Κίνα αμφισβητεί την ηγεμονία των ΗΠΑ, γιατί δεν χρησιμοποιεί την τεράστια στρατιωτική της ισχύ για να προστατεύσει σοβαρά τους συμμάχους της; Γιατί δεν χρησιμοποιεί σχεδόν καθόλου την οικονομική της δύναμη έναντι στις ΗΠΑ;

Η απάντηση είναι απλή: ***η Κίνα δεν επιδιώκει την παγκόσμια κυριαρχία*** και η παγκόσμια κατάσταση δεν καθορίζεται από ενδοϊμπεριαλιστικούς ανταγωνισμούς. Αντίθετα, εξακολουθεί να καθορίζεται από τις απρόβλεπτες και επιθετικές προσπάθειες των ΗΠΑ για να διατηρήσουν την παγκόσμια αυτοκρατορία τους.

Τι Θέλει ο Τραμπ;

Έχει γίνει πολλή συζήτηση για τη Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας της κυβέρνησης Τραμπ και για το πώς υποτίθεται αποδεικνύει ότι οι ΗΠΑ δεν είναι πλέον η παγκόσμια ηγεμονική δύναμη. Φυσικά, το κείμενο δηλώνει ότι οι ΗΠΑ δεν θα παρεμβαίνουν πλέον σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Αλλά το λέει μόνο και μόνο για να αξιοποιηθούν καλύτερα οι πόροι, ώστε να σταματήσουν τους κύριους ανταγωνιστές.

Το δόγμα «Ντονρόε» του Τραμπ δεν περιορίζει την ισχύ των ΗΠΑ στο δυτικό ημισφαίριο. Προτείνει να εστιάσει στη Λατινική Αμερική επειδή τη θεωρεί ως έναν αδύναμο κρίκο στην αυξανόμενη επιρροή της Κίνας. Παράλληλα, θέλει μια Μέση Ανατολή κυριαρχούμενη από το Ισραήλ, μια πολιτική αναδιάταξη στην Ευρώπη με όρους της αμερικανικής δεξιάς (όχι ρήξη με τη διατλαντική συμμαχία!) και τη διατήρηση της αμερικανικής πρωτοκαθεδρίας στον Ειρηνικό. Δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί πολιτική απομόνωσης.

Ο Τραμπ είναι ξεκάθαρος ότι η επιθετική εξωτερική του πολιτική στοχεύει στην ***ενίσχυση της ισχύος των ΗΠΑ*** και ***στην αντιστροφή της παρακμής τους***. Πέρα ίσως από τμήματα της Αφρικής και της Ανατολικής Ουκρανίας, δεν υπάρχει περιοχή στον κόσμο όπου οι ΗΠΑ αποδέχονται να αποσυρθούν για να αναλάβουν άλλες δυνάμεις. Αν κάτι αποδεικνύει η πολιτική Τραμπ, είναι ότι οι ΗΠΑ δεν θα εγκαταλείψουν την παγκόσμια αυτοκρατορία τους χωρίς μια λυσσαλέα μάχη που θα προκαλέσει ανυπολόγιστη καταστροφή.

Ειρηνικός Ιμπεριαλισμός;

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Κίνα έχει τεράστια οικονομικά συμφέροντα σε όλο τον κόσμο. Δεν υπάρχει επίσης αμφιβολία ότι η εξωτερική και οικονομική πολιτική της καθοδηγείται από τα συμφέροντα των Κινέζων καπιταλιστών και των γραφειοκρατών του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας (ΚΚΚ). Όμως αυτοί οι παράγοντες από μόνοι τους δεν καθιστούν την Κίνα ιμπεριαλιστική δύναμη. Καμία αυτοκρατορία στην ιστορία του κόσμου δεν υπήρξε βασισμένη αποκλειστικά στην οικονομική ισχύ. Ο ιμπεριαλισμός χρειάζεται στρατιωτική δύναμη όπως η φωτιά χρειάζεται αέρα.

Ωστόσο, η Κίνα δεν έχει εμπλακεί σε πόλεμο από το 1979! Υποτίθεται ότι πρέπει να πιστέψουμε πως η Κίνα έγινε παγκόσμια ιμπεριαλιστική δύναμη μετά το 1992 χωρίς ούτε έναν πυροβολισμό. Πώς αυτό είναι δυνατόν; Έχει γίνει ο ιμπεριαλισμός πασιφιστικός; Ή μήπως οι Μαρξιστές θεωρητικοί του «κινεζικού ιμπεριαλισμού» κάνουν λάθος; Το να θέτεις το ερώτημα σημαίνει ήδη ότι δίνεις την απάντηση.

Αν η Κίνα ήταν ιμπεριαλιστική, σίγουρα θα χρησιμοποιούσε τον στρατό της για να υπερασπιστεί τα συμφέροντά της στο εξωτερικό, όπως έκαναν πάντα όλες οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις. Κι όμως, δεν έκανε τίποτα όταν η Βενεζουέλα, ο στενότερος εταίρος της στη Λατινική Αμερική, στον οποίο έχει δανείσει 100 δισεκατομμύρια δολάρια, δέχτηκε επίθεση από τις ΗΠΑ. Δεν έκανε τίποτα ούτε όταν το Ιράν, εταίρος των BRICS+ και βασικός προμηθευτής πετρελαίου, δέχτηκε επίθεση στον πόλεμο των 12 ημερών. Τι έγινε με το Πακιστάν; Τι έκανε η Κίνα όταν οι ΗΠΑ ενορχήστρωσαν την απομάκρυνση του προέδρου Ιμράν Χαν υπέρ ενός αμερικανικού υποχείριου; Τίποτα. Και παρά

τον αυξανόμενο αριθμό χωρών που αθετούν τις υποχρεώσεις τους στο χρέος, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο κινεζικός στρατός ή οι μυστικές υπηρεσίες χρησιμοποιούνται για την είσπραξή των χρεών.

Γιατί μια «ιμπεριαλιστική δύναμη» δείχνει τόσο μεγάλη απροθυμία να χρησιμοποιήσει βία για να υπερασπιστεί τα οικονομικά της συμφέροντα στο εξωτερικό; Πώς εξηγούν αυτό το φαινόμενο οι Μαρξιστές που θεωρούν την Κίνα ιμπεριαλιστική; Εύκολα, αγνοούν το ερώτημα.

Η Περίπτωση της Ταϊβάν

Είναι αλήθεια ότι στην περίπτωση της Ταϊβάν, το ΚΚΚ απειλεί με επέμβαση. Αλλά αυτό δεν έχει καμία σχέση με το κλασικό μοντέλο αποικιακού επεκτατισμού. Ας θυμηθούμε ότι το επίσημο όνομα της Ταϊβάν παραμένει ***Δημοκρατία της Κίνας***. Αυτό το όνομα δεν επιβλήθηκε από το Πεκίνο· επιλέχθηκε από τον ιδρυτή της σύγχρονης Ταϊβάν και σφαγέα του προλεταριάτου της Σαγκάης, τον Στρατηγό Τσανγκ Κάι-σεκ. Η Ταϊβάν υπάρχει ως ξεχωριστό κράτος μόνο επειδή αποτέλεσε το τελευταίο καταφύγιο των αντεπαναστατικών δυνάμεων του Κουομιντάνγκ το 1949 και επειδή είναι χρήσιμη για τις ΗΠΑ ως αντικομμουνιστικό προπύργιο.

Είναι αλήθεια, σήμερα η πλειονότητα του πληθυσμού στην Ταϊβάν δεν επιθυμεί την ένωση με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (ΛΔΚ) - σε μεγάλο βαθμό λόγω της αντιδραστικής εξουσίας της γραφειοκρατίας του ΚΚΚ. Αυτό όμως δεν αλλάζει το γεγονός ότι η σύγκρουση Ταϊβάν-Κίνας είναι ένας ***ανολοκλήρωτος εμφύλιος πόλεμος***· δεν οδηγείται από ιμπεριαλιστικά οικονομικά συμφέροντα. Η απόδειξη είναι ότι δεν έχει αλλάξει τίποτα ουσιαστικό στην πολιτική του ΚΚΚ απέναντι στην Ταϊβάν από την εποχή που δεν υπήρχαν καθόλου καπιταλιστές στην ηπειρωτική Κίνα μέχρι σήμερα. Το πρόβλημα με την πολιτική του ΚΚΚ δεν είναι ότι επιδιώκει την επανένωση. Είναι ότι το κάνει με γραφειοκρατικά μέσα που συμφιλιώνονται με τους καπιταλιστές και αποξενώνουν τους εργάτες της Ταϊβάν.

Πού Είναι η Κινεζική Αυτοκρατορία;

Δεν λέμε ότι το ΚΚΚ δεν θα χρησιμοποιήσει ποτέ βία για να υπερασπιστεί τα συμφέροντά του - σίγουρα το κάνει για να καταστείλει τον πληθυσμό του και να εκφοβίσει Φιλιππινέζους ψαράδες. Υποστηρίζουμε όμως ότι ***δεν υπάρχει κινεζική αυτοκρατορία***. Η ΛΔΚ δεν έχει πραγματικούς υποτελείς ούτε πραγματική ζώνη επιρροής πέρα από τα σύνορά της και μερικούς βράχους στη θάλασσα.

Επιπλέον, οι ενέργειες της γραφειοκρατίας του ΚΚΚ δεν μπορούν να εξηγηθούν μέσα από το πρίσμα μιας επιθετικά επεκτεινόμενης ιμπεριαλιστικής αστικής τάξης. Αντίθετα, πρέπει να κατανοηθούν ως προερχόμενες από μια Σταλινική γραφειοκρατία που επιδιώκει ειρηνική συνύπαρξη με τον ιμπεριαλισμό προκειμένου να οικοδομήσει τον «σοσιαλισμό με κινεζικά χαρακτηριστικά». Πάνω απ' όλα, ο στόχος της οικονομικής, εξωτερικής και στρατιωτικής πολιτικής της Κίνας είναι να διασφαλίσει ότι δεν θα βρεθεί ποτέ ξανά στο έλεος του ξένου ιμπεριαλισμού.

Είναι σαφές ότι η Κίνα δεν δρα όπως η Γερμανία, η Ιαπωνία ή οι Ηνωμένες Πολιτείες στις αρχές του 20ού αιώνα, όταν διεκδικούσαν «μια θέση στον ήλιο». Αλλά δεν χρειάζεται να πάμε τόσο πίσω. Απλά δείτε τον περασμένο χρόνο! Είναι παράλογο το επιχείρημα ότι οι ΗΠΑ και η Κίνα παίζουν τον ίδιο θεμελιώδη ρόλο στη διεθνή σκηνή. Πέρα από ένα προφανές αναλυτικό λάθος, η εξίσωση των δύο αντιπροσωπεύει μια πραγματική συνθηκολόγηση στην προπαγάνδα του δυτικού και του ιαπωνικού ιμπεριαλισμού.

Ρωσικός Επεκτατισμός;

Αν η Κίνα διστάζει να χρησιμοποιήσει στρατιωτική ισχύ, το ίδιο δεν μπορεί να ειπωθεί για τη Ρωσία. Στη Γεωργία, τη Συρία και την Ουκρανία, η Ρωσία έχει αναπτύξει τις ένοπλες δυνάμεις της πέρα από τα σύνορά της για να υπερασπιστεί τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης της. Ωστόσο, η Ρωσία δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην απομύζηση της υπεραξίας σε παγκόσμια κλίμακα. Το σημαντικό πολιτικό της βάρος στον κόσμο προέρχεται κυρίως από τη στρατιωτική της ισχύ και την αντίστασή της στον επεκτατισμό των ΗΠΑ.

Από την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, είναι οι ΗΠΑ και οι σύμμαχοί τους που επεκτείνονται στην Ανατολική Ευρώπη, φέρνοντας το ΝΑΤΟ μέχρι τα σύνορα της Ρωσίας. Κανείς δεν μπορεί να το αρνηθεί αυτό. Η σύγκρουση στην Ουκρανία ξεκίνησε επειδή η ΕΕ και το ΝΑΤΟ επιχείρησαν να εκτοπίσουν τη ρωσική επιρροή από τη χώρα. Αυτό δεν δικαιολογεί τη ρωσική εισβολή. Δείχνει όμως ότι είναι λάθος να βλέπουμε τη σύγκρουση απλώς ως αποτέλεσμα ρωσικού επεκτατισμού. Οι ΗΠΑ επεκτάθηκαν προς την Ανατολή περισσότερο από όσο μπορούσαν να διαχειριστούν. Αυτή είναι η βασική αιτία του πολέμου Ρωσίας-Ουκρανίας.

Ωστόσο, η δυτική προπαγάνδα περί «ρωσικού ιμπεριαλισμού» τυφλώνει πολλούς αριστερούς απέναντι στις πραγματικότητες αυτής της σύγκρουσης. Ο πόλεμος στην Ουκρανία ***δεν*** είναι ένας δίκαιος πόλεμος εθνικής απελευθέρωσης. Οι ουκρανικές ένοπλες δυνάμεις ελέγχονται άμεσα από το ΝΑΤΟ και είναι υποταγμένες στα δυτικά συμφέροντα. Επιπλέον, η εθνική διάσταση της σύγκρουσης έχει ***δύο πλευρές***. Ναι, αν νικήσει η Ρωσία θα σημαίνει εθνική καταπίεση για τους Ουκρανούς. Αλλά αν νικήσει η Ουκρανία, τότε τα εκατομμύρια Ρώσων που ζουν στην Κριμαία, στην Ανατολική Ουκρανία και αλλού θα υποστούν εθνική καταπίεση. Καμία από τις δύο εκβάσεις δεν προωθεί τα συμφέροντα της εργατικής τάξης.

Για άλλη μια φορά, είναι εντελώς λανθασμένο να τοποθετούμε τις ΗΠΑ και τη Ρωσία στην ίδια κλίμακα όσον αφορά τον ρόλο τους στην παγκόσμια πολιτική. Οι πρώτες κυριαρχούν στον καπιταλιστικό κόσμο από το 1945, διαθέτουν εκατοντάδες βάσεις σε όλο τον κόσμο και συνεχίζουν να ελέγχουν όλους τους βασικούς μοχλούς του ιμπεριαλιστικού χρηματιστικού κεφαλαίου. Η δεύτερη είναι μια ισχυρή καπιταλιστική στρατιωτική δύναμη με καθοριστικό βάρος στην άμεση περιφέρειά της. Η πρώτη καταπιέζει εργάτες σε παγκόσμια κλίμακα, η δεύτερη σε περιφερειακή.

Πολεμήστε την Αμερικανική Αυτοκρατορία, Ενώστε το Εργατικό Κίνημα

Η αποτυχία να αναγνωριστούν οι ΗΠΑ ως το βασικό στήριγμα της παγκόσμιας ιμπεριαλιστικής τάξης πραγμάτων αποτελεί τη μεγαλύτερη πηγή αποπροσανατολισμού και συνθηκολόγησης στο επαναστατικό κίνημα. Όλες οι θεωρίες περί ενδοϊμπεριαλιστικών ανταγωνισμών μόνο υπηρετούν στο να υποβαθμίσουν και να αρνηθούν αυτό που όλοι βλέπουν μπροστά τους: οι ΗΠΑ είναι ο κύριος παράγοντας χάους και δυστυχίας στον κόσμο.

Το να το αναγνωρίζουμε αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να περάσουμε χυδαία στο άλλο στρατόπεδο αγκαλιάζοντας οποιαδήποτε δύναμη εναντιώνεται στις ΗΠΑ. Όχι. Πρέπει να αντιταχθούμε ακριβώς σε φιγούρες όπως ο Πούτιν, ο Χαμενεΐ και ο Σι, γιατί η καταπίεση των ίδιων των λαών τους και οι εθνικιστικές στρατηγικές τους ***υπονομεύουν τον αγώνα*** ενάντια στην παγκόσμια τυραννία των ΗΠΑ.

Το καθήκον των κομμουνιστών σε αυτή την ιστορική συγκυρία είναι σαφές. ***Πρέπει να οικοδομήσουμε έναν διεθνιστικό προλεταριακό πόλο απέναντι στην καθοδική δίνη στην οποία ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός σέρνει τον ανθρώπινο πολιτισμό.*** Μόνο από αυτό το στρατηγικό σημείο εκκίνησης μπορούμε να αρχίσουμε να ξεδιαλύνουμε τα πολύπλοκα νήματα των περιφερειακών και εθνικών συγκρούσεων και να ενώσουμε την εργατική τάξη. Μόνο από αυτό το σημείο μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα πραγματικά επαναστατικό εργατικό κόμμα. ■